

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Závadskej a členiek senátu JUDr. Júlie Horskej a JUDr. Marianny Reiffovej, v právnej veci žalobcu : **mal. F. Š.**, bytom v P. K. ul. č. X., zastúpený matkou E. Š. bytom v P. K. ul. č. X., zastúpená advokátskou spoločnosťou JUDr. Patrik Holinga, s.r.o., so sídlom Košice, Hlavná ul. č. 6, proti žalovanému : **Ministerstvo obrany Slovenskej republiky**, so sídlom v Bratislave, Kutuzovova ul. č. 8, o sirotsky výsluhový dôchodok, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 8. júla 2011, č. k. 4S/100/2010-42, jednomyseľne, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 8. júla 2011, č. k. 4S/100/2010-42, **m e n í** tak, že rozhodnutie žalovaného z 12. októbra 2009, číslo KaVSÚ-8-51-12/2009 a rozhodnutie Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia Bratislava zo 7. augusta 2009, číslo 65407041125210/10, **z r u š u j e** a vec **vracia** žalovanému na ďalšie konanie.

Žalovaný **je povinný** zaplatiť žalobcovi trovy konania pozostávajúcich z trov právneho zastúpenia v sume **157,09 €** k rukám jeho právneho zástupcu do 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 8. júla 2011, č. k. 4S/100/2010-42, zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania rozhodnutia žalovaného z 12. októbra 2009, číslo KaVSÚ-8-51-12/2009, ktorým podľa § 59 ods. 2 správneho poriadku zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil rozhodnutie Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia Bratislava zo 7. augusta 2009, číslo 65407041125210/10, ktorým tento prvostupňový správny orgán podľa § 103 ods. 2 v spojitosti s § 53 zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov“) nepriznal žalobcovi sirotsky výsluhový dôchodok.

Krajský súd považoval rozhodnutie žalovaného sa súladné so zákonom, lebo podľa jeho názoru, nebolo preukázané v rámci správneho konania, že by žalobca splnil podmienky na priznanie sirotského výsluhového dôchodku. Mal preukázané, že úmrtie otca žalobcu nenastalo dôsledkom služobného úrazu alebo choroby z povolania, pretože v čase smrti neplnil ani funkčné povinnosti ani rozkazy veliteľa. Podľa názoru krajského súdu je Tripticket služobný príkaz na jazdu a v žiadnom prípade ním nie je možné preukázať príkaz na šnorchlovanie, resp. že vodič motorového vozidla neb. slobodník A.Š. mohol opustiť toto motorové vozidlo v čase osobného voľna. Poukázal tiež na denný poriadok vydaný ako príloha č. 1 k RVS č. 53/2008, ktorý jasne stanovoval pracovnú dobu vymedzenú jasným časovým ohraničením pracovných hodín v pracovné dni od pondelku až do piatku, v sobotu, nedeľu a OSN sviatky, určoval podmienky vykonávania služobnej telesnej prípravy a povoľoval ďalší čas na športovanie v súlade so Stálymi operačnými pravidlami UNFICYP tak, že ďalší čas na športovanie bol povolený do 22.00 hod. po splnení všetkých povinností a operačných úloh, teda počas osobného voľna príslušníka misie.

Proti rozsudku krajského súdu podal žalobca odvolanie a žiadal, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie, alternatívne aby napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil a zaviazal žalovaného na náhradu trov konania. Namietal neúplné zistenie skutkového stavu krajským súdom, taktiež nesprávne skutkové zistenia na základe vykonaných dôkazov, ako aj nesprávne právne posúdenie veci. Poukázal na Tripticket ako na relevantný a rozhodujúci dôkaz, v ktorom je jasne uvedené, že 5. októbra 2008 je uvedená jazda označená ako DUTY - služobná. Medzi ďalšie dôkazy, ktoré mali preukázať

skutočnosť, že sa jednalo o služobný úraz, uviedol Záznam o úraze profesionálneho vojaka alebo vojaka prípravnej služby Č. p.: SLOVCON - 56/15 - 1/2008, v ktorom priamo Náčelník štábu sektorového veliteľstva kpt. I.I. potvrdzuje, že sa jednalo o služobný úraz a odporúča uznať úraz ako služobný a Správu o vyšetrení služobného úrazu z 10. októbra 2008 Č. p.: SLOVCON - 56/15 - 2/2008, z ktorej jednoznačne vyplýva záver, že sa jednalo o služobný úraz.

Podľa názoru žalobcu, je vodič veliteľa kontingentu počas čakania na nadriadeného stále v službe, aj keď neplní žiadne príkazy. Jeho úloha je splnená dovozom nadriadeného späť do miesta určenia a odovzdaním vozidla. Ak mal teda jeho otec v daný deň jediná zásadnú úlohu, a to doviesť veliteľa na pobrežie, potom mal podľa všetkého po splnení tohto rozkazu ihneď vrátiť služobné vozidlo späť na základňu. Osobný vodič veliteľa plní aj úlohu jeho osobného strážcu v prípade, že s veliteľom nie je prítomná jeho stráž a je v službe 7 dní v týždni po 24 hodín.

Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu žiadal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdiť ako vecne správny. Podľa jeho názoru, na to, aby došlo ku kvalifikovaniu predmetného úrazu ako služobného, muselo by k nemu dôjsť pri plnení služobných činností alebo v súvislosti s ich plnením. Čo je plnenie služobných činností v spojení so služobným úrazom upravuje § 29 zákona o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov. V konaní je nesporné, že k úrazu došlo pri šnorchlovaní. Vzhľadom na znenie § 29 zákona o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a na funkčné zaradenie nebohého slob. A.Š. šnorchlovanie nemožno považovať za plnenie služobných činností a teda ani úraz, ktorý sa stal pri tejto činnosti, nie je možné kvalifikovať ako služobný úraz.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10, § 246c a § 250ja OSP preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo a dospel jednomyselne k záveru, že odvolaniu žalobcu treba vyhovieť.

V správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy (§ 244 OSP).

Podľa § 29 ods. 1 písm. a) zákona o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov za služobný úraz sa na účely tohto zákona považuje poškodenie zdravia alebo smrť policajta alebo profesionálneho vojaka spôsobené nezávisle od jeho vôle krátkodobým, náhlým a násilným pôsobením vonkajších vplyvov pri výkone služobných činností vyplývajúcich zo služobného zaradenia policajta alebo profesionálneho vojaka, pri činnosti vykonávanej na príkaz, pokyn alebo rozkaz nadriadeného alebo pri činnosti, ktorá je obvyklá pri plnení služobných úloh vrátane činnosti v čase prestávok v službe.

Podľa § 29 ods. 2 zákona o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov ako služobný úraz sa posudzuje aj úraz, ktorý policajt, profesionálny vojak a vojak prípravnej služby utrpel pre výkon služby.

Podľa § 87 ods. 1 písm. e) zákona o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov posudková komisia sociálneho zabezpečenia Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia posudzuje, či úmrtie bolo dôsledkom služobného úrazu alebo choroby z povolania.

Podľa § 53 zákona o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov na sirotsky výsluhový dôchodok má nárok nezaopatrené dieťa podľa § 119 po policajtovi alebo profesionálnom vojakovi, ktorý bol jeho rodičom alebo osvojiteľom a ktorý

- a) splnil ku dňu úmrtia podmienku doby trvania služobného pomeru ustanovenú v § 38 ods. 1 pre nárok na výsluhový dôchodok alebo
- b) zomrel v dôsledku služobného úrazu alebo choroby z povolania vzniknutých pri výkone služby alebo v súvislosti s ním, alebo
- c) bol pred dňom úmrtia poberateľom výsluhového dôchodku alebo invalidného výsluhového dôchodku.

Predmetom preskúmania zákonnosti bolo rozhodnutie žalovaného z 12. októbra 2009 Č.: KaVSÚ – 8 – 51 - 12/2009, ktorým v spojení s prvostupňovým rozhodnutím Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia Bratislava zo 7. augusta 2009, číslo: 65407041125210/10 nebol žalobcovi priznaný sirotsky výsluhový dôchodok z dôvodu, že otec žalobcu nesplnil ku dňu smrti podmienku doby trvania služobného pomeru ustanovenú v § 38 ods. 1 pre nárok na výsluhový dôchodok, ani nebol pred dňom smrti poberateľom výsluhového dôchodku alebo invalidného výsluhového dôchodku a ani úmrtie otca žalobcu nebolo dôsledkom služobného úrazu alebo choroby z povolania.

Pred rozhodnutím vo veci samej musel súd posúdiť ako základnú otázku, či úmrtie otca žalobcu bolo dôsledkom služobného úrazu.

Zákon o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov upravuje, v ktorých prípadoch sa poškodenie zdravia alebo smrť profesionálneho vojaka považuje za služobný úraz. Okrem iného, pôjde o služobný úraz vtedy, ak bol spôsobený pri výkone služobných činností vyplývajúcich zo služobného zaradenia profesionálneho vojaka, ako aj spôsobeného pri činnosti vykonávanej na príkaz, pokyn alebo rozkaz nadriadeného alebo pri činnosti, ktorá je obvyklá pri plnení služobných úloh vrátane činnosti v čase prestávok v službe (§ 29 ods. 1 písm. a/ zákona o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov). Zákon okrem toho predpokladá, že za služobný úraz sa bude posudzovať aj úraz, ktorý profesionálny vojak utrpel pre výkon služby (§ 29 ods. 2 zákon o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov).

Zo spisu krajského súdu (ktorého súčasťou bol aj administratívny spis žalovaného) vyplýva, že otec žalobcu bol vyslaný od 23. mája 2008 na plnenie úloh mimo územia Slovenskej republiky vo vojenskej operácii OSN UNFICYP na Cypre a 5. októbra 2008 počas vykonávania športového potápania (resp. šnorchlovania) utrpel smrteľný úraz. V Zázname o úraze profesionálneho vojaka alebo vojaka prípravnej služby z 10. októbra 2008, Č.p.: SLOVCON – 56/15-1/2008 priamy nadriadený kpt. I.I. odporučil uznať úraz za služobný podľa § 29 ods. 2 zákona o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov, lebo úraz bol spôsobený pre výkon štátnej služby, vzhľadom k tomu, že zranený sa dostal na uvedené miesto ako vodič veliteľa kontingentu pri plnení služobnej úlohy. Rovnaké závery obsahuje aj Správa o vyšetrení služobného úrazu z 10. októbra 2008, Č.p.: SLOVCON-56/15-2/2008, v ktorej úrazová komisia úraz kvalifikovala ako služobný, spôsobený pre výkon štátnej služby.

Posudková komisia sociálneho zabezpečenia Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia so sídlom v Bratislave v Zápisnici o rokovaní zo 6. augusta 2009 č.: 08/2009 konštatovala, že úmrtie otca žalobcu nenastalo v dôsledku služobného úrazu alebo choroby z povolania, lebo otec žalobcu v čase smrti neplnil ani funkčné povinnosti ani rozkazy veliteľa. Úloha stanovená veliteľom bola doviesť služobný automobil na miesto a dosiahnutím cieľa bola táto úloha čiastkovo splnená. Iné aktivity posudzovanému neboli dané ani funkčnými podmienkami, ani rozkazom veliteľa. Posudková komisia neakceptovala záver úrazovej komisie z toho dôvodu, že výkon služby vojaka je ohraničený

funkčnými povinnosťami vojaka a rozkazmi vydanými jeho veliteľom. V čase vzniku smrteľného úrazu otec žalobcu nevykonával činnosť, ktorá by bola spresnená buď funkčnými povinnosťami alebo rozkazom veliteľa a výkon služby skončil dosiahnutím cieľa. Uvedená zápisnica slúžila ako podklad pre rozhodnutie žalovaného.

Odvolačí súd však tento skutkový stav nepovažoval za dostatočne zistený, lebo neboli dostatočne ozrejmene a posúdené individuálne okolnosti daného prípadu tak, aby bolo možné bez akýchkoľvek pochybností naň aplikovať príslušné právne predpisy. Predovšetkým neboli zohľadnené špecifiká charakteru a miesta výkonu služby, v ktorej platí pravidlo 24/7, ako to vyplýva aj z denného poriadku vydaného ako príloha č. 1 k Rozkazu veliteľa SLOVCONU č. 53/2008. Podľa vyjadrenia pplk. I. V. otec žalobcu ako vodič veliteľa kontingentu dostal v ten deň odpoľudnia jedinú úlohu, a to doviezť veliteľa na pobrežie. Zo spisu však nie je zrejmé, a správne orgány túto skutočnosť nepreverovali a neskúmali, či mal otec žalobcu ako vodič povinnosť na veliteľa čakať, lebo dá sa predpokladať, že veliteľa bolo potrebné aj zaviesť naspäť do tábora. Nemožno preto bez akýchkoľvek pochybností konštatovať, že sa služobná úloha otca žalobcu dovezením veliteľa na pobrežie v ten deň úplne skončila, a to nielen čiastkovo. Pokiaľ bol otec žalobcu povinný čakať na veliteľa a doviezť ho späť do tábora, činnosť, ktorú vykonával otec žalobcu v čase úrazu, je potrebné považovať za činnosť, ktorá bola vykonávaná počas prestávky v službe.

Vzhľadom na podmienky v priestore výkonu služby je možné, že šnorchlovanie, príp. plávanie alebo potápanie, sú činnosti, ktoré sú obvyklé v čase prestávok v službe u vodičov, napr. počas čakania na veliteľa. Ak by došlo k úrazu za takýchto okolností, už by bolo potrebné kvalifikovať úraz ako služobný. Uvedené skutočnosti však vôbec správne orgány neskúmali, a preto nie je možné bez ďalšieho uzavrieť, že otec žalobcu neutrpel služobný úraz.

Úlohou súdov pri preskúvaní rozhodnutí správnych orgánov nie je nahrádzanie ich činnosti, a to ani pokiaľ ide o riadne zistenie skutkového stavu, a preto odvolací súd rozsudok krajského súdu podľa § 250ja ods. 3 prvej vety OSP zmenil tak, že napadnuté rozhodnutie žalovaného ako aj prvostupňového správneho orgánu zrušil a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní bude potrebné doplniť dokazovanie naznačeným smerom a opätovne rozhodnúť o žiadosti žalobcu o sirotsky výsluhový dôchodok.

O náhrade trov konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1, 2, § 150k ods. 1 a § 151 ods. 1 OSP tak, že úspešnému žalobcovi priznal ich náhradu podľa vyčíslenia vo výške 157,09 €, pozostávajúcich z náhrady trov právneho zastúpenia, a to odmeny advokáta podľa § 11 ods. 4 vyhl. č. 655/2004 Z. z. za 1 úkon právnej služby v roku 2011 (odvolanie z 22. augusta 2011) a režijného paušálu, t.j. spolu 130,91 € (123,50 € + 7,41 €) + 20 % DPH.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 31. júla 2012

JUDr. Elena Závadská, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :
Mária Kráľová

